

บทบรรณาธิการ เล่ม ๑๓

คำถาม ผู้เช่าที่ดินปลูกสร้างตึกแถวลงบนที่ดินที่เช่าให้บุคคลเช่าตึกแถวเกินกำหนดระยะเวลาเช่าที่ดิน ระยะเวลาส่วนที่เกินจะตกมายังผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๒๖๐/๒๕๕๐ เดิมที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของ ท. ต่อมาผู้จัดการมรดกของ ท. ได้ทำสัญญาให้ ธ. เช่าที่ดินมีกำหนด ๒๐ ปี การที่ ธ. ปลูกสร้างตึกแถวลงบนที่ดิน จึงไม่ถือว่าเป็นส่วนควบกับที่ดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๖ โจทก์ซื้อที่ดินมาจากผู้จัดการมรดกของ ท. ระหว่างอายุสัญญาเช่า โจทก์จึงไม่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ตึกแถว แต่เมื่อครบกำหนดสัญญาเช่าที่ดิน ธ. ย่อมหมดสิทธิในที่ดินต้องรื้อถอนตึกแถวออกไป เว้นแต่ ธ. ยินยอมให้ตึกแถวตกเป็นของโจทก์ ตึกแถวย่อมกลายเป็นส่วนควบของที่ดินและตกเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง เมื่อโจทก์ได้รับมอบสิทธิในตึกแถวแล้ว ตึกแถวย่อมกลายเป็นส่วนควบของที่ดินและตกเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง แต่ ธ. ซึ่งเป็นเจ้าของตึกแถวไม่มีอำนาจให้เช่าห้องพิพาทเกินกำหนดระยะเวลาเช่าที่ดิน เมื่อสัญญาเช่าที่ดินครบกำหนดแล้ว ระยะเวลาเช่าห้องพิพาทส่วนที่เกินกว่านั้นย่อมไม่ตกมายังโจทก์ตามมาตรา ๕๖๙ เมื่อโจทก์ไม่ประสงค์ที่จะให้จำเลยอยู่ในห้องพิพาทอีกต่อไป แต่จำเลยไม่ยอมออกไป จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลย

คำถาม จงพระไว้แล้ว หากผู้รับจองไม่สามารถส่งมอบพระให้แก่ผู้จองเพราะพระไม่มีเหลืออยู่อีก ผู้รับจองจะต้องรับผิดชอบอย่างไรหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๒๔๓/๒๕๕๐ โจทก์ฟ้องขอให้ส่งมอบพระพิมพ์จิตรลดาชุดทองคำจำนวน ๘ ชุด ซึ่งข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่าพระพิมพ์จิตรลดาชุดทองคำที่พิพาทดังกล่าวได้จัดสร้างเพียง ๒,๕๓๙ ชุด ผู้จัดสร้างได้แจกจ่ายจัดสรรให้แก่ผู้ดำเนินการรับจองต่าง ๆ ไปหมดแล้ว จำเลยที่ ๑ เป็นแต่เพียงผู้ดำเนินการรับจองเท่านั้นมิใช่ผู้จัดสร้าง โดยเมื่อจำเลยที่ ๑ ได้รับมอบพระพิมพ์จิตรลดาชุดทองคำที่พิพาทมาแล้ว ก็ได้ส่งมอบให้แก่โจทก์ผู้สั่งจองผ่านธนาคารจำเลยที่ ๑ แต่กลับส่งมอบให้แก่บุคคลอื่น ๆ ตามที่จำเลยที่ ๑ กล่าวอ้างว่ามีสิทธิไปจนหมดสิ้น พระพิมพ์จิตรลดาชุดทองคำที่พิพาทจึงไม่เหลืออยู่อีกแล้วทั้งที่ผู้จัดสร้างและที่ธนาคารจำเลยที่ ๑ ดังนั้น การชำระหนี้ของจำเลยที่ ๑ ที่จะต้องส่งมอบพระพิมพ์จิตรลดาชุดทองคำที่พิพาทให้แก่โจทก์ จึงกลายเป็นการชำระหนี้ที่พ้นวิสัย จะทำได้เพราะพฤติการณ์ที่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้ผิดสัญญาจะต้องรับผิดชอบ จำเลยที่ ๑ จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์เพื่อค่าเสียหาย อันเกิดแต่การไม่ชำระหนี้ตามที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง พระพิมพ์จิตรลดาชุดทองคำที่พิพาทมีจำนวนที่สร้างจำกัดเพียง ๒,๕๓๙ ชุด หากโจทก์ได้มีไว้ในครอบครองก็ย่อมทำให้มีมูลค่าสูงขึ้นตามหลักอุปสงค์อุปทานและจะต้องมีราคาแพงกว่าราคาในขณะสั่งจอง ซึ่งผลต่างของราคาดังกล่าวเป็นค่าเสียหายเช่นที่ตามปกติย่อม

เกิดขึ้นแต่การไม่ชำระหนี้ของจำเลยที่ ๑ ซึ่งโจทก์ยอมมีสิทธิเรียกร้องเอาได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๒๒ วรรคแรก การกำหนดให้โจทก์ได้รับค่าเสียหายชดเชย ๒๕,๐๐๐ บาท รวม ๘ ชด เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท นั้นเหมาะสมแล้ว

คำถาม หุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบเข้าไปเกี่ยวข้องจัดการงานของห้างหุ้นส่วนนั้น ความรับผิดชอบระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกันเองจะเป็นอย่างไร

คำตอบ ระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกันเองต้องบังคับตามสัญญาหุ้นส่วนมีคำพิพากษาฎีกา วินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๘๔๔/๒๕๓๗ โจทก์ฟ้องว่า โจทก์จำเลยได้ร่วมกันประกอบกิจการค้า โดยจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด มีโจทก์เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ โจทก์จำเลยลงหุ้น เป็นเงินสดคนละ ๒๔๕,๐๐๐ บาท ในการดำเนินกิจการของห้างหุ้นส่วนดังกล่าว จำเลยสอดเข้าไป เกี่ยวข้องจัดการงานของห้างหุ้นส่วน ต่อมา โจทก์จำเลยตกลงหยุดกิจการ แต่มิได้จดทะเบียนเลิก ห้างหุ้นส่วน โจทก์จำเลยได้ตกลงแบ่งทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนกันไปแล้ว ต่อมากรมสรรพากรมีหนังสือ แจ้งให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลพร้อมเบี่ยปรับเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น ๑,๗๒๙,๐๐๘ บาท โจทก์ได้ผ่อนชำระเงินจำนวนดังกล่าวแก่กรมสรรพากรไปแล้ว จำเลยจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่า ภาษีเงินได้นิติบุคคลดังกล่าวครึ่งหนึ่ง เป็นเงินจำนวน ๘๖๔,๕๐๔ บาท

จำเลยให้การว่า จำเลยเป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบของห้างหุ้นส่วนจำกัด โดย รับผิดชอบไม่เกินจำนวนเงินที่จำเลยลงหุ้นคือ ๒๔๕,๐๐๐ บาท หากจะฟังว่าจำเลยสอดเข้าไปเกี่ยวข้อง จัดการงานของห้างหุ้นส่วนก็เป็นเรื่องที่จำเลยต้องร่วมรับผิดชอบชำระหนี้ต่อบุคคลภายนอกโดยไม่จำกัด จำนวน แต่ในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกัน จำเลยต้องรับผิดชอบไม่เกินจำนวนเงินที่ลงหุ้น

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เห็นว่าการที่กฎหมายบัญญัติไว้ดังกล่าวก็เพื่อป้องกันมิให้ผู้เป็นหุ้นส่วน จำพวกจำกัดความรับผิดชอบเข้าไปเกี่ยวข้องจัดการงานของห้างหุ้นส่วน เพราะหน้าที่ดังกล่าวเป็นของ หุ้นส่วนผู้จัดการซึ่งเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบ ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจก่อให้เกิดหนี้ระหว่าง ห้างหุ้นส่วนกับบุคคลภายนอกได้ ฉะนั้นหากหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบเข้าไปเกี่ยวข้องจัดการ งานของห้างหุ้นส่วน ก็ต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกโดยไม่จำกัดจำนวน บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติ เพื่อคุ้มครองบุคคลภายนอก เนื่องจากบุคคลภายนอกอาจไม่ทราบว่าผู้ใดเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการหรือผู้ใด เป็นหุ้นส่วนจำพวกใด ส่วนระหว่างหุ้นส่วนด้วยกันเอง ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนทราบที่อยู่แล้วว่าผู้ใดเป็น หุ้นส่วนจำพวกใดและมีหน้าที่อย่างไร หากยินยอมให้มีการกระทำผิดหน้าที่ ผู้ที่ให้ความยินยอมไม่มีสิทธิ จะอ้างกฎหมายมาตราดังกล่าวขึ้นบังคับผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกันอย่างบุคคลภายนอกได้ **กรณีของผู้เป็น หุ้นส่วนด้วยกันต้องบังคับตามสัญญาห้างหุ้นส่วน**

คำถาม ผู้ค้าประกันผู้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อให้แก่เจ้าของ (ผู้ให้เช่าซื้อ) แทนผู้เช่าซื้อไปจน ครบจำนวน จะฟ้องขอให้บังคับผู้เช่าซื้อให้ส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อและให้ผู้ให้เช่าซื้อโอนกรรมสิทธิ์ทาง ทะเบียนรถให้แก่ตนได้หรือไม่

คำตอบ ผู้ค้าประกันมีสิทธิแต่เพียงฟ้องไล่เบี่ยเอาจากผู้เช่าซื้อ เพื่อต้นเงินและดอกเบี้ย

ที่ชำระแทนไปตามสิทธิของตนเท่านั้น ไม่มีสิทธิฟ้องบังคับให้ผู้ให้เข้าซื้อจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ทางทะเบียนรถจักรยานยนต์แก่ตน และไม่มีสิทธิฟ้องบังคับให้ผู้เข้าซื้อส่งมอบทรัพย์สินที่เข้าซื้อ

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๗๐๐/๒๕๔๖ ข้อเท็จจริงมีว่า จำเลยที่ ๒ ทำสัญญาเช่าซื้อรถจักรยานยนต์ ไปจากจำเลยที่ ๑ โดยโจทก์เป็นผู้ค้ำประกัน ต่อมาจำเลยที่ ๒ ผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อ โจทก์ในฐานะผู้ค้ำประกันชำระค่าเช่าซื้อให้แก่จำเลยที่ ๑ แทนจำเลยที่ ๒ ไปจนครบจำนวน โจทก์จึงขอออกเลิกสัญญาแก่จำเลยที่ ๒ เพื่อเรียกให้จำเลยที่ ๒ ส่งมอบรถจักรยานยนต์ดังกล่าวให้แก่โจทก์ ขอให้บังคับจำเลยที่ ๑ โอนกรรมสิทธิ์ทางทะเบียนรถจักรยานยนต์ให้แก่โจทก์ และให้จำเลยที่ ๑ ส่งมอบทะเบียนรถจักรยานยนต์ดังกล่าว ให้จำเลยที่ ๒ มอบรถจักรยานยนต์ให้แก่โจทก์ในสภาพเรียบร้อย

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “มีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า สมควรรับคำฟ้องโจทก์ไว้พิจารณาหรือไม่ โดยโจทก์ฎีกาว่าโจทก์ในฐานะผู้ค้ำประกัน เมื่อได้ชำระค่าเช่าซื้อให้แก่จำเลยที่ ๑ แทนจำเลยที่ ๒ ไปแล้ว โจทก์ย่อมได้รับช่วงสิทธิของจำเลยที่ ๑ โดยผลของกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๙๓ วรรคสอง และโดยผลของสัญญาค้ำประกันเอกสารท้ายคำฟ้องข้อ ๓ ที่ระบุให้ผู้ค้ำประกันมีสิทธิได้รับช่วงสิทธิทั้งหลายที่เจ้าของมีอยู่ในปัจจุบันไม่ว่าตามกฎหมายหรือตามสัญญาเกี่ยวกับสัญญาเช่าซื้อ เมื่อโจทก์ได้รับช่วงสิทธิของจำเลยที่ ๑ แล้วโจทก์จึงมีสิทธิได้รับช่วงกรรมสิทธิ์ในรถจักรยานยนต์ที่เข้าซื้อ โจทก์จึงฟ้องจำเลยทั้งสองเป็นคดีนี้ได้

เห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๙๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ค้ำประกันซึ่งได้ชำระหนี้แล้วย่อมมีสิทธิที่จะไต่เบียดเอาจากลูกหนี้ เพื่อต้นเงินกับดอกเบี้ยและเพื่อการที่ต้องสูญหายหรือเสียหายไปอย่างไร ๆ เพราะการค้ำประกันนั้น” และวรรคสองบัญญัติว่า “ผู้ค้ำประกันย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้บรรดามีเหนือลูกหนี้ด้วย” ดังนั้น เมื่อโจทก์ซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันชำระหนี้แล้ว โจทก์มีสิทธิเพียงไต่เบียดเอาจากจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นลูกหนี้เพื่อต้นเงินกับดอกเบี้ยและเพื่อการที่ต้องสูญหายหรือเสียหายไปอย่างไร ๆ เพราะการค้ำประกันเท่านั้น แม้ในวรรคสองบัญญัติว่าผู้ค้ำประกันย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้บรรดามีเหนือลูกหนี้ด้วยและสัญญาค้ำประกัน ข้อ ๓ ระบุให้ผู้ค้ำประกันมีสิทธิได้รับช่วงสิทธิทั้งหลายที่เจ้าของมีอยู่ในปัจจุบันไม่ว่าตามกฎหมายหรือตามสัญญาเกี่ยวกับสัญญาเช่าซื้อก็ตาม ก็คงมีความหมายเพียงว่าผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นเป็นผู้รับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้ชอบที่จะใช้สิทธิทั้งหลายบรรดาที่เจ้าหนี้มีอยู่โดยมูลหนี้ รวมทั้งประกันแห่งหนี้ได้ในนามของตนเอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๒๖ บัญญัติไว้เท่านั้น การที่โจทก์เข้ารับช่วงสิทธิของจำเลยที่ ๑ บรรดามีเหนือจำเลยที่ ๒ หากทำให้โจทก์มีสิทธิในรถจักรยานยนต์ที่จำเลยที่ ๒ เข้าซื้อไปจากจำเลยที่ ๑ ไม่ เนื่องจากรถจักรยานยนต์ดังกล่าวได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยที่ ๒ เมื่อโจทก์ได้ชำระค่าเช่าซื้อแทนจำเลยที่ ๒ ไปแล้วโดยผลของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๗๒ โจทก์ไม่อาจใช้สิทธิของจำเลยที่ ๑ ออกเลิกสัญญาเช่าซื้อแก่จำเลยที่ ๒ ทั้งไม่มีสิทธิฟ้องบังคับให้จำเลยที่ ๑ จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ทางทะเบียนรถจักรยานยนต์

และฟ้องบังคับให้จำเลยที่ ๒ ส่งมอบรถจักรยานยนต์แก๊ซเทก เมื่อโจทก์ไม่ได้ฟ้องไล่เบี่ยเอาจากจำเลยที่ ๒ เพื่อต้นเงินและดอกเบี้ยที่โจทก์ชำระแทนไปตามสิทธิของโจทก์ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษายกฟ้องโจทก์จึงชอบแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๐๑๐/๒๕๔๘ โจทก์ในฐานะผู้รับประกันภัยได้จ่ายค่าสินไหมทดแทนรถยนต์คันเกิดเหตุที่หายไปให้แก่ผู้เอาประกันภัยไปแล้ว ย่อมรับช่วงสิทธิในค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวเท่านั้น ไม่อาจเรียกร้องให้จำเลยส่งคืนรถยนต์คันเกิดเหตุแก๊ซเทกได้

คำถาม การให้เงินแก่เจ้าพนักงานตำรวจหรือเรียกเงินจากผู้อื่นอ้างว่าจะนำไปให้เจ้าพนักงานตำรวจให้เบิกความต่อศาลผิดไปจากความจริง จะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๓, ๑๔๔ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกา วินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๖๒/๒๕๔๗ การที่เจ้าพนักงานตำรวจผู้จับกุมผู้กระทำความผิดมีหน้าที่ต้องเบิกความต่อศาลตามความสัจจริงในระหว่างเป็นพยานในคดีที่ผู้กระทำความผิดถูกฟ้อง เป็นหน้าที่อย่างเดียวกับประชาชนทั่วไป หากใช่เป็นหน้าที่โดยตรงอันสืบเนื่องมาจากที่เป็นเจ้าพนักงานผู้จับกุมผู้กระทำความผิดไม่ หน้าที่ที่ต้องเบิกความตามความสัจจริง จึงไม่เป็นการกระทำการในหน้าที่ของเจ้าพนักงานโดยเฉพาะ แม้จำเลยจะให้และรับว่าจะให้เงินแก่ร้อยตำรวจโท ท. กับพวกเพื่อจูงใจเจ้าพนักงานดังกล่าวเบิกความผิดไปจากความจริง ก็ไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๔

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๑๑/๒๕๑๖ การปฏิบัติการของเจ้าพนักงานคนหนึ่งคนใดจะเป็นการกระทำในหน้าที่หรือไม่นั้น ย่อมเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดอำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือตามระเบียบหรือคำสั่งของทางราชการ เจ้าพนักงานเช่นจำสืบตำรวจ ป. นี้ ย่อมมีหน้าที่สอบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเมื่อได้จับกุมผู้กระทำความผิดมาแล้ว ผู้กระทำความผิดนั้นจะถูกฟ้องร้องหรือไม่ย่อมอยู่ในอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ เมื่อผู้กระทำความผิดถูกฟ้องแล้ว จำสืบตำรวจ ป. จะต้องไปเบิกความเป็นพยานต่อศาลหรือไม่ ย่อมอยู่ในดุลพินิจของพนักงานอัยการและศาล มิใช่ว่าเมื่อจำสืบตำรวจ ป. ได้จับผู้กระทำความผิดแล้วจะต้องไปเบิกความเป็นพยานต่อศาลเสมอไปจนถือว่าเป็นหน้าที่ แต่เมื่อจะต้องไปเบิกความเป็นพยานแล้ว จำสืบตำรวจ ป. ก็มีหน้าที่ต้องเบิกความไปตามความจริง ซึ่งก็เป็นหน้าที่อย่างเดียวกับหน้าที่ของประชาชนทั่ว ๆ ไปนั่นเอง หากใช่เป็นหน้าที่โดยตรงอันสืบเนื่องมาจากที่เป็นเจ้าพนักงานผู้จับกุมผู้กระทำความผิดไม่ การที่จำสืบตำรวจ ป. มีหน้าที่ต้องเบิกความเกี่ยวกับการกระทำผิดของนาย บ. ตามความจริง จึงไม่เป็นการกระทำในหน้าที่ของเจ้าพนักงานโดยเฉพาะ แม้จำเลยจะเรียกและรับเงินจากผู้อื่นเพื่อจูงใจจำสืบตำรวจ ป. ให้เบิกความผิดไปจากความจริง ก็ไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๓

นายประเสริฐ เสียงสุทิววงศ์
บรรณาธิการ